

58. Wiśnicki J. Myśl polityczna Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego a tradycja powstańcza / Janusz Wiśnicki / *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska – Lublin-Polonia*, seC. F 1988-1989 – Vol. XLIII/XLIV – S. 175-190.
59. Maj E. Roman Dmowski i Związek Ludowo-Narodowy (1919-1928) / Ewa Maj // *Kwartalnik Historyczny*. – 1993. – R. 100. – № 2. – S. 37-54; Maj E. Romana Dmowskiego broszura «Kościół, naryd i państwo» // *Annales Universitatis Mariae Curie Skłodowska*. – Lublin : Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. – 1998. – Vol.V. – Sectio K: Politologia. – S. 63-74; Maj E. Związek Ludowo-Narodowy 1919-1928: studium z dziejów myśli politycznej / Ewa Maj // Wydawn. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2000. – 503 s.
60. Krzywiec G. Szowinizm po polsku: przypadek Romana Dmowskiego (1886-1905) / Krzywiec Grzegorz. – Warszawa : Neriton: Instytut Historii PAN, 2009. – 500 s.
61. Pisuliński J. Nie tylko Petlura. Kwestia ukraińska w polskiej polityce zagranicznej w latach 1918-1923 / Jan Pisuliński. – Toruń : Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2013. – 480 s.

Зелинский М.В.

Черноморский государственный университет имени Петра Могилы

ЛИЧНОСТЬ РОМАНА ДМОВСКОГО В ПОЛЬСКОЙ ИСТОРИОГРАФИИ

Аннотация

В статье приводится краткий анализ степени изучения политической деятельности лидера польской национал-демократической партии Романа Дмовского в польской исторической науке. Автор концентрирует свое внимание на спорных подходах различных ученых.

Ключевые слова: Польша, история Польши, Дмовский, польская национал-демократия, историография.

Zelinskiy M.V.

Petro Mohyla Black Sea State University

FIGURE OF ROMAN DMOWSKI IN THE POLISH HISTORIOGRAPHY

Summary

In the article is given a short to analyse the degree of study of the political activity of the leader of the Polish National-Democratic Party R. Dmowski representation in Polish historical science. The author focuses his attention on the controversial approaches of different scholars.

Keywords: Poland, history of Poland, Dmowski, Polish national democrats, historiography.

УДК 94 (477.63) «1939/1945»

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ КРИВОРІЗЬКОГО ЛИЦАРЯ В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Петрухін С.В., Шляхтич Р.П.

Криворізький педагогічний інститут «Криворізький національний університет»

У статті висвітлюються основні етапи життя Героя Радянського Союзу Василя Ілліча Михлика українського льотчика, талановитого і досвідченого офіцера, який в роки Великої Вітчизняної війни доводив не словами, а ділом сміливість та непохитність українців, які воювали у складі Червоної армії проти нацистської Німеччини.

Ключові слова: В.І. Михлик, Ленінград, о. Даго.

Друга Світова війна, залишила великий слід в історії України. Безсумнівно, кожний українець який пережив цей жахливий час може вважатися героєм. І нашим завданням є пам'ятати минулі часи для того, щоб запобігти повторенню помилок наших нащадків в майбутньому. Це можливо лише через вивчення історії свого краю. І саме тому, у цій статті будемо акцентувати увагу на життєвому шляху Героя Радянського Союзу В. І. Михлика.

Василь Ілліч Михлик народився 29 грудня 1922 року в селі Солдатське, нині (Казанківського району Миколаївської області), в українській селянській сім'ї. Коли виповнилося В. І. Михлику три роки помер його батько. В 1926 році разом із матір'ю Варварою, В. І. Михлик переїхав до Кривого Рогу де навчався в криворізькій школі № 8 [4]. В 1938 році він був прийнятий до комсомолу. А через два роки,

по закінченню середньої школи В. І. Михлик вступає до авіаційного училища [5].

В 1940 році він був змушений, як і кожний патріот своєї країни, вступити на службу до рядів Червоної Армії. Своє армійське життя розпочав курсантом 1-го Вольського авіатехнічного училища імені Ленінського комсомолу, яке закінчив у вересні 1941 року [8]. Продовжилася його військова служба в с. Багай – Барановці Вольського району де він у званні сержанта був направлений на посаду авіа механіка [6, с. 7]. А в період між 1942 по 1943 р. перевчився на льотчика в навчальному центрі № 224 [4].

Проте, зустрівся В. І. Михлик із реальною картиною війни лише в травні 1943 р. під час бойових вильотів на Курській дузі. Після корінного перелому у війні він брав активну участь битві над Орлом, Брянском, в боях за ліквідацію блокади Ленінграда, в битві під Нарвой і Псковом, на Карельском пере-

шийку, а також у боях за звільнення Виборгу, Естонії, Литви, Східної Пруссії [5].

Найбільше увагу привертає, діяльність В. І. Михлика в обороні Ленінграда в травні 1943 року [8]. Під час оборони Ленінграда, радянські війська прикладали не людські зусилля, щоб прорвати німецьку блокаду. На долю радянських льотчиків було покладено важке завдання: тримати під вогнем ворожі укріплення, знищувати живу силу і техніку ворога. Робити вильоти вони змушені були декілька разів на день, в різних погодних умовах. Найважливішим завданням льотчиків в цей період була ліквідація ворожої артилерії, а також ППО (протиповітряної оборони) ворога, так як вона створювала Червоній армії певні перешкоди в подальшому просуванні [6, с. 10]. Активну роль в обороні Ленінграду приймав і В. І. Михлик.

В один із зимових днів 1943 року він разом із своїм товаришем, стрільком Іваном Фаюстовим повів червоку ІЛ – 2 на штурм ворожої автоколонии, яка рухалася по залізничній станції Мшинська. Льотчики вже готувалися атакувати автоколонну, але, нащовхнулися на німецькі літаки класу «Фокке – вульф». Тому, змушені були прийняти бій побудувавши щільний порядок для зменшення шансу бути підбитими. Німецькі літаки, в свою чергу, трималися на значній відстані, причиною було те, що вони боялися кулеметів повітряних стрільків. Зненацька радянські літаки були обстріляні німецькою артилерією. В результаті бою з ворожою авіацією, В. І. Михликом було збито один німецький літак класу «Фоке – вульф». Він робив все, щоб уникнути пошкодження ІЛ – 2. Але все ж таки, його літак був підбитий. Кулеметна черга пошкодила елерон (рульову поверхню, що представляє собою частину хвостової (або кінцевої) частини крила літака, яка була призначена для керуванням поздовжньої осі), а також було пошкоджено руль повороту.

Отже, становище В. І. Михлика було не з найкращих. Ситуація набирала критичного стану, він розумів, що не до летить до аеродрому тому, змушений був прийняти безвихідне рішення сідати на території ворога. Німці знаходилися неподалік і він чув їхні постріли, проте, навіть розуміючи те, що він може бути схоплений В. І. Михлик не покинув свого товариша І. Фаюстова і допоміг йому вибратися з літака. Протягом 3 днів вони блукали лісом і лише на четвертий день їм вдалося перейти лінію фронту і вийти до позицій радянських військ [6, с. 9-10]. Отже, героїзм В. І. Михлика проявлявся не тільки в повітряних боях, але і на землі. Він не шкодуючи свого життя, врятував свого товариша і не покинув І. Фаюстова в трудну хвилину.

Пізніше В. І. Михлик потрапив до Ленінграду. Під час перебування там він здійснив близько 188 вильотів. На фюзеляжі літаку В. І. Михлика був намальований силует Петропавловської фортеці, а під нею він написав « За Ленінград». Так, щоб кожний бачив, що в повітрі – ленінградовець [1].

В серпні 1944 року В. І. Михлика призначають штурманом 566-го штурмового авіаційного полку (277-я штурмова авіаційна дивізія, 13-я Повітряна армія, Ленінградського фронту). В складі дивізії старший лейтенант В. І. Михлик здійснює близько 105 бойових вильотів, завдавши німецьким військам великої шкоди в живій силі і техніці. Того ж самого року, під час боїв за визволення балтійських прибережних островів В. І. Михлику було доручено прикривати висадку радянського десанту на острові Даго. Це було на початку жовтня 1944 року. Підлетівши до острова, В. І. Михлик помітив висадку радянського десанту. Його передова група вже вела

бій за невеликий населений пункт недалеко від берега. Радіостанція наведення нажалі не було, і це ускладнювало льотчикам пошук цілі, тому їм довелося шукати ворога самотійно. А для цього треба було дуже низько летіти над землею, щоб при такій погоді розгледіти серед каменів гітлерівців. Відстань між німцями і військами Червоної армії становила всього близько 100 метрів. В такій ситуації можна було вдарити і по своїм військам, але В. І. Михлик повів ланку в атаку. Під сильним вогнем противника наші льотчики зробили 16 заходів на німецькі позиції. В результаті бою було знищено значну частину німецьких військ.

Повертаючись на аеродром В. І. Михлик вдруге вирішив здійснити політ над о. Даго у парі зі своїм кращим льотчиком – О. Артем'євим. Укомплектувавши своє озброєння вони здійснили ще одну атаку на позиції ворога. Коли вони вже підлетіли до того, місця де раніше кипів бій не на життя, а на смерть, то побачили, що на місці колишнього бою вже господарювали радянські піхотинці. Довелося їм знову «мацати землю» і шукати ціль. В результаті, завдяки рішучості В. І. Михлика радянський десант з невеликими втратами зміг зайняти значну частину острова Даго.

Це була його остання штурмова атака на Ленінградському фронті. Восени 1944 року частина в якій служив В. І. Михлик, увійшла до складу 3 – Білоруського фронту. Тут як один із найталановитіших і досвідчених офіцерів, В. І. Михлик був призначений командиром авіаескадрильї і отримав звання капітана. Його ескадрильї брала участь у прориві сильно укріпленої німецької оборони на підступах до Східної Пруссії. Під час, проведення наземних військових операцій, літаки дуже тісно взаємодіяли з наземними військами. Вклад, В. І. Михлика у перемогу, був величезний, взаємодіючи з наземною артилерією він не тільки воював в небі і на землі, а також, допомагав нашим артилеристам корегувати їхні постріли, більш влучно попадати в задану ціль [8].

На 3-му Білоруському фронті ескадрильї, під керівництвом В. І. Михлика, здійснила 309 успішних бойових вильотів, причому втратила лише один літак. За час боїв на цьому фронті полк, в якому служив В. І. Михлик, став Червонопрапорним, а дивізія була нагороджена орденом Кутузова. У цьому була заслуга і В. І. Михлика, який своїми бойовими справами повсякденно примножував славу дивізії [7]. Він умів не тільки відмінно пілотувати літак і ефективно використовувати його озброєння, але й добре орієнтуватися як в повітрі, так і на землі. Досвід, накопичений в бойових польотах на різних ділянках фронту, допомагав йому добре розбиратися в наземній обстановці, впізнавати ворога на місцевості та успішно виконувати завдання командування [3, с. 12].

Зароки війни В.І. Михлик із своєю ескадрильєю ІЛ –2 знищив 50 ворожих літаків, 100 гармат, 7 паравозів, 150 вагонів з живою силою і технікою фашистів, 100 гармат [2, с. 6]

23 лютого 1945 за мужність і військову доблесть, проявлені в боях з ворогами, В. І. Михлик був удостоєний звання Героя Радянського Союзу. До березня 1945 року був командиром ескадрильї того ж полку і дивізії в якій він служив раніше (1-я Повітряна армія, 3-й Білоруського фронту). Капітан В. І. Михлик здійснив, ще 82 бойових вильоти, війну вже закінчив у Кенігсберзі. З 29 червня 1945 року за свої заслуги він вдруге був нагороджений медаллю «Золота Зірка». Після війни з підписанням мирного договору розпочалося мирне життя. Проте, до самої смерті В. І. Михлик ніколи не забував най-

величніше місто Ленінград, яке йому випала честь захищати. Помер двічі Герой Радянського Союзу уродженець Кривого Рога В. І. Михлик у день свого народження – 29 грудня 1996 року. Він був похований у Москві на Троєкуровському кладовищі [8]. Наше місто ніколи не забуде нашого захисника, на його честь в Кривому Розі встановлений бронзовий бюст на гранітному п'єдесталі який розміщений на Жовтневій вулиці і вулиці Янова з 23 лютого 1949 року. Скульптором, був А. С. Кондратов, архітектором К. В. Савицький [2, с. 6].

Отже, вклад В. І. Михлика у спільну перемогу радянських військ проти німецьких загарбників є

величезний. Показавши на своєму прикладі те, що український дух незламний і як, що буде потрібно він знову відродиться проти іншого ворога який посміє посягнути на нашу Батьківщину. Проте, найважливіше пам'ятати нашому поколінню те, що такі люди, як В. І. Михлик наші земляки, батьки і родичі здійснили неможливе для того, щоб в нас було майбутнє вони не щадили себе, проливали свою кров за краще життя. І нашим головним завданням на сьогодні є збереження пам'ять про тих хто віддав своє життя за наше майбутнє, бо лише тоді наш український народ зможе усвідомити свою історію, якою потрібно гордитися і ніколи не забувати.

Список літератури:

1. Буров А.В. Твои герои, Ленинград [Электронный ресурс] / А.В. Буров. Л. : Лениздат, 1970. Режим доступа до ресурсу: <http://blokada.otrok.ru/library/burov/burov.php?t=193>
2. Бухтіяров В. Вклонімся тим святим місцям/ В. Бухтіяров // Сднання поколінь. – 2011. – № 6(8) р. – С. 6
3. Власенко А. Герои Криворожья/ Андрей Власенко // Пульс. – 2 червня 2010. – № 22(099). – С. 12
4. Воронова Т. Копія оригіналу автобіографії В. І. Михлика/ Т. Воронова Фонд Криворізького Міського Історико – Краєзнавчого Музею.
5. Петренко В. Бюст дважды героя Советского Союза В. И. Мыхлика. [Электронный ресурс] / В. Петренко. Режим доступа до ресурсу: http://krivourog-history.blogspot.com/2011/01/blog-post_03.html
6. Постников С. В. Боевые звезды Вольска : Очерк о волчангах – героях Советского Союза / С. В. Постников Саратов: Научная книга, – 2008. – 230 с., ил.
7. Симонов А. А. Дважды Герой Советского Союза Мыхлик Василий Ильич [Электронный ресурс] / А. А. Симонов. Режим доступа до ресурсу: http://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=334
8. Фалалеев Ф. Я. Сто сталинских соколов. В боях за Родину. [Электронный ресурс] / Федор Яковлевич Фалалеев Режим доступа до ресурсу: http://royallib.ru/read/falaleev_fedor/sto_stalinskih_sokolov_v_boyah_za_rodinu.html#471093

Петрухин С. В., Шляхтич Р.П.

Криворожский педагогический институт «Криворожский национальный университет»

ЖИЗНЕННЫЙ ПУТЬ КРИВОРОЖСКОГО РЫЦАРЯ В ГОДЫ ВТОРОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ

Аннотация

В статье освещаются основные вехи жизни Героя Советского Союза Василия Ильича Михлика украинского летчика, талантливого и опытного офицера, который в годы Великой Отечественной войны доказал не словами, а делом смелость и стойкость украинцев, которые воевали в составе Красной армии против нацистской Германии.

Ключевые слова: В.И. Михлик, Ленинград, о. Даго.

Petrukhin S.V., Shlyahych R.P.

Krivoy Rog Pedagogical Institute «National University of Krivoy Rog»

THE LIFE PATH KRIVOROZHSKOGO KNIGHT IN THE YEARS OF THE WORLD WAR II

The article considers the main stages of the life of Hero of the Soviet Union Vasiliy Ilyicha Muhlika ukrainian pilot, talented and experienced officer, who in the years of the great patriotic war proved not words, but deeds of courage and steadfastness of ukrainians who fought in the Red army against nazi Germany.

Keywords: V.I. Muhlik, Leningrad, island Dago.